

T.B.M.M.

CUMHURİYET HALK PARTİSİ

Ç.ü.p. Başkanlığı

Tarih: **24 Şubat 2021**

Sayı: **29253**

41714

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Çevre ve Şehircilik Bakanı Murat KURUM tarafından yazılı olarak yanıtlanması konusunda gereğini arz ederim. (23.02.2021)

Saygılarımla

Murat Bakan

Murat BAKAN
İzmir Milletvekili

Fosil yakıtlarının aşırı kullanımı, üretim ve tüketimin artması, insanların sınırsız arzularını karşılamaya yönelik faaliyetleri atmosferdeki seragazi oranını arttırmaktadır.

Ulusal Okyanus ve Atmosfer Dairesi verilerine göre; atmosferdeki karbondioksit oranı 1880 yılından bu yana yüzde 43 artarak rekor seviyeye ulaşmıştır.

Hawai Mauna Loa Rasathanesi'nin verilerine göre, atmosferdeki karbondioksit miktarı, Mayıs 2020'de 417 ppm ile en yüksek seviyeye çıkmıştır. Oysa bu değerin 350 ppm'yi geçmemesi gerekmektedir.

Birleşmiş Milletler Çevre Programı'nın (UNEP), 2020 Emisyon Açığı Raporu'na göre; Covid19 salgınıyla beraber karbondioksit emisyonlarında düşüş olsa da dünya hala 21. yüzyılda 3°C'yi aşkın bir sıcaklık artışına doğru ilerlemektedir. Raporda dünyadaki toplam fosil yakıt üretiminin küresel ısınmayı 1,5°C sınırının altında tutmak için gereken seviyeye yakın olmadığı belirtilmektedir.

Her ülke fosil yakıt kaynaklı hava kirliliğine maruz kalmaktadır. Bilimsel araştırmalara göre; fosil yakıt kullanımı kaynaklı hava kirliliğinin en yüksek ölüm oranlarına sebep olduğu ülkeler Çin ve Hindistan'dır.

Ancak Türkiye de kişi başı emisyonda masum değildir. Evet, Hindistan ve Çin yoğun nüfusu sebebiyle oransal olarak fazla seragazi salmaktadır. Ancak kişi başı hesabı yapıldığında yani bir kişinin seragazi emisyonu hesabına göre Türkiye'nin Hindistan'dan daha ileride olduğu ifade edilmektedir.

Öte yandan Birmingham Üniversitesi, Leicester Üniversitesi ve University College London iş birliğiyle Harvard Üniversitesi'nde yürütülen bir araştırmaya göre; fosil yakıt kaynaklı kirlilik nedeniyle 2018 yılında 8 milyonu aşkın ölüm gerçekleşmiştir.

Önceki araştırmalarda öne sürülen verilere göre oldukça yüksek olan bu veriye göre; kömür ve dizel gibi fosil yakıtların kullanımından dolayı oluşan hava kirliliği, dünya çapındaki her beş ölümden birinin sebebidir.

Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ), dünya genelinde dış ortam hava kirliliği nedeniyle her yıl 4,2 milyon ölüm yaşandığını belirtmektedir. DSÖ'ye verilerine göre; 3,8 milyon ölüm, evlerde kullanılan ve kirliliği yakıtlarla çalışan ocaklara maruz kalmaktan kaynaklanmaktadır. Dünya nüfusunun yüzde 91'i ise hava kalitesinin DSÖ'nün belirlediği sınırların üzerindeki yerlerde yaşamaktadır. DSÖ'nün tahminlerine göre, 2016'da 600 bin çocuk kirliliği havanın neden olduğu akut alt solunum yolu enfeksiyonları sebebiyle hayatını kaybetmiştir.

Geçtiğimiz aylarda İngiltere Yüksek Mahkemesi, Londra'da yoğun trafiğin olduğu bir yolun yakınında annesiyle birlikte yaşayan 9 yaşındaki Ella Kissi Debrah'ın ölüm nedenleri arasında hava kirliliğinin bulunduğu yönünde bir karar vermiştir. Ella Kissi Debrah, dünyada mahkeme kararıyla hava kirliliğinin ölüm nedeni olarak belirtildiği çocuk olarak tarihe geçmiştir.

Birleşmiş Milletler İnsan Hakları ve Çevre Raporörü David R. Boyd konuyla ilgili şu değerlendirmeyi yapmıştır: "Hükümetler, özellikle Ella gibi toplumun en genç ve savunmasız kesimlerinin, sağlık ve

41 JM

sağlıklı bir çevrede yaşama haklarını korumakla yükümlüdür. Ancak hükümetlerinin temel insan hakkı olan temiz hava hakkını yerine getirmede başarısız olması sonucu, dünyada her on çocuktan dokuzu iç ve dış ortamlarda zehirli hava soluyor ve her yıl 600.000 çocuk ölüyor. Ella'nın ölümüne hava kirliliğinin neden olduğunun kabul edilmesi, hükümetlerin bu sessiz pandemiyle nihayet mücadele etmeye zorlanmasına ve çocuklar ile gelecek nesillerin kurtarılmasına yardımcı olabilir."

Bu bağlamda;

1 – Ülke olarak seragazi emisyonunu azaltmaya yönelik atacağımız adımlar hayati önem arz etmektedir. İklim kriziyle mücadele kapsamında küresel ısınmayı 1,5°C sınırının altında tutmak için dünyanın diğer ülkeleriyle beraber biz de bir an önce harekete geçmek zorundayız. Bunun için de öncelikli olarak Paris İklim Anlaşması'nı parlamentomuzda onaylamamız gerekmektedir. Paris İklim Anlaşması'nı ne zaman parlamentoya getireceksiniz?

2 – Hem atmosferdeki seragazi emisyonunu azaltmak hem de temiz hava hakkı çerçevesinde hava kirliliğine sebep olan fosil yakıtların kullanımının azaltılmasına yönelik hangi adımlar atılmaktadır ve/veya atılacaktır?